

OBSAH

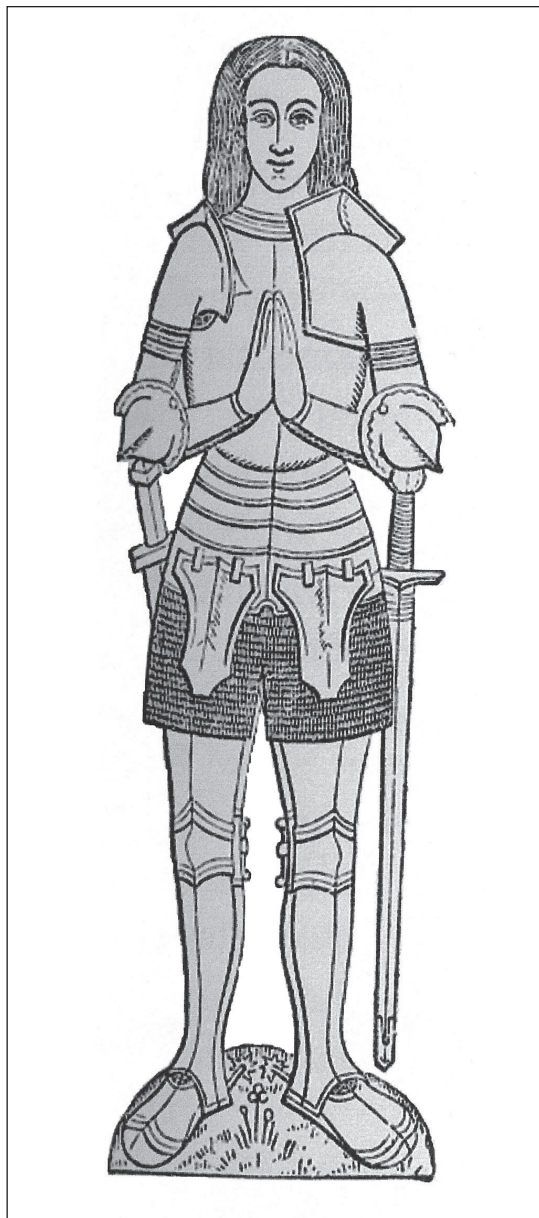
ÚVOD	3
CHRONOLOGIE UDÁLOSTÍ	4
ORGANIZACE	5
Jindřich VIII.	5
Eduard, Marie a Alžběta	10
Šípy versus kulky	13
VÝCVIK	13
Od dětských let	13
Méně rytířů i hradů	14
Rytířský turnaj	15
VZHLED A ÚBOR	16
Zbroj	16
Zbraně	21
Palné zbraně	27
Zákony proti přepychu Jindřicha VIII.	28
Koně	29
ŽIVOT NA VÁLEČNÉ VÝPRAVĚ	30
Zahraničí	30
Na pochodu	31
Příděl potravy a zásobování	31
Korupce v armádě	41
Disciplína v tudorovské armádě	42
RYTÍŘ V BITVĚ	43
Francie	44
Skotsko	45
Náboženské konflikty, pošetilost a rebelie	47
Zahraniční pomoc	48
Konflikt v Irsku	50
VÍRA A ODDANOST – RYTÍŘSKÉ IDEÁLY	52
MUZEA	54
VYSVĚTLIVKY POUŽÍVANÝCH TERMÍNŮ	54
SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY	56
KOMENTÁŘ K BAREVNÝM ILUSTRACÍM	57

RYTÍŘI ZA TUDOROVců

ÚVOD

Rytířstvo období vlády Tudorovců se už od svých počátků v roce 1066 notně vzdálilo. Rytíři se ve stále větší míře stávali urození muži nepocházející z rytířských rodů. Jiní vhodní kandidáti se naopak spokojili tím, že zůstali panoši (*squires*) – váženými muži, kteří byli rádi, že se vyhnou nákladům a břemenům spojeným se zasedáním v parlamentu nebo účasti v soudních porotách. Ti, kteří se účastnili bojů, často působili jako velící důstojníci ve stále profesionálnější armádě.

Éra Tudorovců v Anglii začala nástupem nové dynastie na panovnický trůn katolické země, která po léta trpěla mocenskými spory, a měla skončit v zemi protestantské, jejíž panovník svůj úřad zastával po téměř 50 let. Bitva u Bosworthu v roce 1485 definitivně završila válku růží a otevřela tudorovské dynastii cestu k moci. Jindřich VII., jehož otcem byl waleský šlechtic Edmund Tudor, se stal králem země, která byla zcela vyčerpána lety bojů a nejistoty. Podařilo se mu odvrátit všechny potenciální hrozby a vládl prozíravě a šetrně, takže po své smrti v roce 1509 zanechal svému stejnojmennému synovi relativně prosperující říši. Dědictví předchozích politických nepokojů umožnilo Jindřichu VIII., aby v zemi prosadil svou vůli, realizoval vlastní politiku a vládl silnou rukou. I přesto si byl Jindřich neustále vědom možné revolty. Třikrát provedl invazi do Francie a uzavíral různá příměří, včetně toho s francouzským králem Františkem I. při pozoruhodné ceremonii zvané „bitva chvastounů“ v roce 1520. Ovšem jeho pokusy hrát v Evropě významnější roli společně se svými partnery, francouzským králem Františkem I. a císaři Svaté říše římské Maxmiliánem I. a Karlem V., se nakonec ukázaly jako marné. Jindřich také držel Skoty v šachu, ovšem nejvýznamnějším důsledkem jeho vlády byla odluka Anglie od katolické církve, jejíž příčinou byla králova snaha rozvést se se svou první ženou Kateřinou Aragonskou. Následovalo ničení církevních budov po celé Anglii, jejich majetek byl rozkraden a vzácné liturgické předměty roztaveny. Tzv. pouť milosti (*Pilgrimage of Grace*), povstání

Mosazná náhrobní deska sira Humphreyho Stanleje ve Westminsterském opatství, rok 1505. Šosy na jeho ocelové sukničce jsou zde ještě zavěšeny podle starší anglické módy, poněkud více nahoře namísto pod dolním okrajem.

obyvatel severních oblastí země proti zkorumpovaným úředníkům, bylo nemilosrdně potlačeno. Na konci období vlády Jindřicha VIII. byly státní finance v žalostném stavu.

Když v roce 1547 Jindřich VIII. zemřel, nastoupil na trůn jeho nemocný devítiletý syn Eduard VI., který vládl s pomocí svých mocných rádců. Když Eduard VI. v roce 1553 zemřel, měla se novou anglickou královnou stát Jane Greyová, vnučka mladší sestry Jindřicha VIII., v roce 1554 však byla popravena. Trůnu se zmocnila Eduardova nevlastní sestra Marie I. a ohněm i mečem do země znovu uváděla katolickou víru. Svou mladší sestru Alžbětu dokonce internovala v londýnském Toweru. Marie se provdala za katolíka Filipa II. Španělského, což pochopitelně mnoho Angličanů

neslo velmi nelibě. Po její smrti v roce 1558 nastoupila na trůn Alžběta.

Alžběta I. se obrátila zpět k protestantismu a zbavila se i hrozby ze strany Marie Stuartovny, vnučky jedné z Jindřichových sester Markéty, když ji v roce 1587 nechala popravit. Alžběta se musela v roce 1588 postavit španělské Armadě. S touto mocnou válečnou flotilou si její lodě v kanálu La Manche tak dlouho hrály na kočku a na myš, až se v bouři u severního a západního pobřeží Británie rozbila na kusy. Alžběta měla několik milostných afér s významnými osobami u dvora, ovšem nikdy se nevdala, a tak po sobě nezanechala dědice. Zemřela v roce 1603. Na trůn pak nastoupil syn Marie Stuartovny, Jakub VI. Skotský, a to jako Jakub I. Stuart.

CHRONOLOGIE UDÁLOSTÍ

1485	– Bitva u Bosworthu a smrt Richarda III. Nástup Jindřicha VII. (z rodu Tudorců).	1545	– Skotové porázejí Angličany u Ancrum Moor.
1509	– Smrt Jindřicha VII. Nástup Jindřicha VIII.	1546	– Hrabě ze Surrey je poražen před Boulogne.
1511	– Angličtí lukostřelci jsou vysláni do Nizozemí, aby zde podpořili Markétu – Savojskou (později známou spíše jako Markéta Navarrská) v boji proti vévodovi z Geldern.	1547	– Smrt Jindřicha VIII. Nástup Eduarda VI. Bitva u Pinkie.
1511–12	– Anglické jednotky vyslány do Španělska na pomoc Ferdinandu Aragonskému.	1549	– Povstání v jižní Anglii. Kettovo povstání poraženo u Dussindale.
1513	– První invaze do Francie a obléhání Thérouanne. Bitva „ostruh“. Bitva u Flodden Field.	1553	– Smrt Eduarda VI. Nástup Marie I.
1520	– Field of Cloth of Gold – „bitva chvastounů“	1554	– Poprava Lady Jane Greyové.
1522	– Druhá invaze do Francie.	1557	– Bitva u St. Quentin. Španělské vítězství nad Francouzi. Anglické oddíly pod vedením hraběte z Pembroke se podílejí na obléhání města, které následovalo.
1523	– Dobytí Bray, Roye a Mondidieru. Třetí invaze do Francie.	1558	– Smrt Marie I. Nástup Alžběty I.
1536–37	– Pouť milosti.	1559	– Kampaň v Normandii.
1541	– Jindřich VIII. prohlášen králem Irska.	1560	– Expedice do Skotska.
1542	– V bitvě u Haddon Rig ve Skotsku upadají angličtí invazori do zajetí. Bitva u Solway Moss.	1561	– Útoky O’Neilla z Tyrone odraženy.
1543–44	– Čtvrtá invaze do Francie.	1567	– Povstání Shane O’Neilla končí jeho smrtí. Abdikace Marie Stuartovny, královný Skotů.
1544	– Obléhání Montreilu. Obléhání Boulogne.	1569–70	– Severní rebelie.
		1569–73	– První povstání Desmondů v Irsku.
		1572	– 300 dobrovolníků odchází bojovat do Nizozemí.
		1575	– Odboj Fitzgeraldů v Irsku.
		1579–83	– Druhé povstání Desmondů v Irsku.
		1585	– Expedice do Nizozemí.